

חום כמוס | Latent heat

דיאנה קוגן

נועה מור

אוצרת: שיר ויזל

"עטופה במארג מסתורין אלוהי.

מאדימה כמו השחר,

ובוערת: רשף שמש."

הילדגרד מבינגן, סיבות ותרופות

בתערוכה הזוגית **חום כמוס** מציגות האמניות נועה מור ודיאנה קוגן עבודות העוסקות בחלל בין השמש לבין כדור הארץ, מרחב המושפע מרוחות סולאריות וקיומם של שדות אלקטרומגנטיים המשפיעים על הגוף הפיזי והרגשי. דרך התמקדות באבל אקולוגי, אם כנשא של אובדן או כמצב תודעתי, האמניות מתבוננות בנעשה סביבן בעולם התופעות הפוגש את המקום בו עודנו מתקיימים. הן לוכדות רגעים המקיימים תנאים מנוגדים; בין רישום עמלני וסיזיפי לאובייקטים מטופלים, הן משתמשות בנופים של הארץ כמדיום לפירוק. עצים כרותים ושרופים, שדות פתוחים ושאריות מהאספלט העירוני מתהווים לתגובה מיידית של התמרה להרס וחורבן במרחב.

הפילוסוף גלן אלברכט טבע את המונח סולסטלגיה והוא מתואר כמעין "כמיהה חזקה יותר מנוסטלגיה, תחושת אובדן ומצוקה שאין לה נחמה. סולסטלגיה אינה מצב רפואי אלא קיומי, אבל יש לה השלכות ישירות על בריאות הנפש, ואנו לא חווים אותה רק בנוגע לסביבתנו הטבעית. איך אנו מגיבים לאובדן, או חיים עמו כשאין ברירה?"

האובדן מתפקד כפורטל אל הכמיהה, שאינה תלויה עוד במקום מסוים. עבורנו זה מסמל את הזמן שחולף ואת המוות שאין לו סוף. עם הרוחות הסולאריות שנושבות לכיווננו, אולי אי האחיזה במצב צבירה מסוים תחולל עבורנו הדהוד בתקופה של עלטה מתגברת המאיימת לנתק אותנו מהאדמה הלוהטת.

המחזורים הסולאריים והשינויים החלים בשמש ועטרת הזהב שלה מפעילים ברחבי היסודות האנושיים שלנו אירועים הרי גורל וניבוי לשיא של התפרצויות סולאריות. התחזיות הללו מאפשרות לבני אדם לתהות מחדש אודות השבריריות שישנה בכדור האש הנתלה מעלינו בעודנו מתקיימים הודות לאנרגיית החיים שהוא מפיק עבורנו.

בעבודותיה, פורשת דיאנה קוגן בפני הצופה מצג נוף העובר בין קירות הגלריה אל העבודה "בריוזה"; ערבוב של זכרונות שנצברו בארץ מולדתה ונוף הארץ בזמן הנוכחי, פרוטאז'ים של קליפות עץ ליבנה נלכדות באובייקט המדמה פרגוד, חוצץ בין מה שנמצא מעבר לצד השני. עצים כרותים ושרופים שצילמה קוגן ורשמה מתוכם בקיץ האחרון. הדימויים מציגים נרטיב של נופים מתפוררים, "צמאים", חשופים תחת השמש היוקדת הישראלית שמכלה את החיים הירוקים במדבר בעונות הקיץ. הרצון לרשום את מה שאינו נמצא עוד, כדי לשחזר את הנעדר מהדהד בעבודותיה. רישומים עדינים של תנועת העננים מחברים בין הנופים הללו. מים מתאדים שהתעבו לאיטם, זדים באור יום או באפלה, ולבסוף נדחסים אל האטמוספירה.

הסביבה הפיסולית של **נועה מור** המורכבת מחומרים שקופים ומתכות, המדמים שאריות של מחנה זמני נהרס כליל, אזכור למקום שומם שנכחד והתגלה שוב. עמודי מתכת המזוהים עם מרחב עירוני, מתפקדים בעבודתה כממצא ארכיאולוגי שנמשה מהים, מהם בוקע חומר זרחני המאיים להתפשט לכל עבר - מערכת אקולוגית שיצאה משליטה.

באובייקט המדמה ערסל או שער, המתאים בפרופורציות לגוף אנושי או חייתי, לא ניתן לנוח ואין מעבר - ניתן רק לצפות בנוזל פלסטי המצטבר לאיטו על רצפת הגלריה.

בעבודתה יוצרת מור סימני חיים באזורים שוממים. בסביבתה אין נוכחות של דמות ממשית אבל קיים זיכרון של גוף שנשבח אי שם, וכעת משתנה ללא מנוח.

העבודות בתערוכה מכילות את אנרגיה מתפרצת של **חום כמוס**, כמעין שיטוט חופשי של אנרגיה הנעה בין מצבי הצבירה עד לכדי הפיכתה לחום ממשי, תודעתי ותפיסתי.

הזיכרון הארעי של הזמן הנוכחי, מתפקד בתערוכה כמפתח אל עבר זמן חומרי עם מחזור חיים שונה, בו אבל הוא חומר בעל תנועה עם יכולת אוטונומית להתקבע בנוזלים, בקליפות ובאוויר, אשר יכול לשרוד את הזמן השאול.

האם נוכל להסתכל לתוך החושך הנוזלי בזוהר הססגוני שלו, ללקט עקבות של עץ החיים שצמח וקמל ועיצב את הפלנטה הזו? האם השיבוש והקללה העתידית יוכלו לייצר תנאים חדשים לקיום שלנו?